

Spauda ir informacija

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 52/08

2008 m. liepos 11 d.

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-195/08 PPU

Rinau

PIRMOJOJE PREJUDICINIO SPRENDIMO PRIĖMIMO SKUBOS TVARKA PROCEDŪROJE TEISINGUMO TEISMAS IŠAIŠKINO BENDRIJOS NUOSTATAS DĖL NETEISĖTAI KITOJE VALSTYBĖJE NARĖJE LAIKOMO VAIKO SUGRAŽINIMO

Priėmus sprendimą dėl vaiko negražinimo ir apie jį pranešus kilmės valstybės narės teismui, jo pakeitimas sprendimu dėl gražinimo netrukdo kilmės valstybės narės teismui išduoti pažymėjimą dėl jo sprendimo, įpareigojančio gražinti vaiką, vykdomosios galios.

Šioje byloje pirmą kartą pritaikyta prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra, įsigaliojusi 2008 m. kovo 1 d., buvo įtvirtinta tam, kad Teisingumo Teismas galėtų per ypač trumpą terminą nagrinėti klausimus, susijusius su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve¹. Toks klausimas gali kilti, pavyzdžiui, nagrinėjant ginčą dėl tėvų pareigų, kai teismo, į kurį kreiptasi remiantis Bendrijos teise, jurisdikcija priklauso nuo atsakymo į prejudicinį klausimą.

Būtent tokioje situacijoje šiuo metu yra Lietuvos Aukščiausiasis Teismas. Šiam teismui buvo pateiktas prašymas nepripažinti Vokietijos teismo priimto sprendimo, kuriuo vaiko globa suteikiama Vokietijoje gyvenančiam tėvui ir vaiko motina, gyvenanti Lietuvoje, įpareigojama jį jam parvežti.

Lietuvos pilietė Inga Rinau 2003 m. susituokė su Vokietijos piliečiu Michaeliu Rinau. Sutuoktiniai gyveno Vokietijoje. Praėjus dviem mėnesiams po dukros Luisos gimimo 2005 m., jie pradėjo gyventi skyrium, o Luisa liko su Inga Rinau. Tada buvo pradėtas skyrybų procesas. 2006 m. liepos mėn., gavusi sutuoktinio sutikimą išvykti su dukra į užsienį dviejų savaičių atostogoms, Inga Rinau su Luisa išvyko iš Vokietijos į Lietuvą, kur gyvena iki šiol.

2006 m. rugpjūčio mėn. *Amtsgericht Oranienburg* (Oranienburgo apylinkės teismas, Vokietija) laikinai suteikė Luisos globos teisę jos tėvui. 2006 m. gruodžio mėn. Klaipėdos apygardos teismas atmetė Michaelio Rinau prašymą įpareigoti gražinti jo dukrą į Vokietiją.

Nuo to laiko Vokietijos ir Lietuvos teismai priėmė seriją sprendimų dėl galimo Luisos gražinimo į Vokietiją.

¹ Žr. Pranešimą spaudai Nr. 12/08: <http://curia.europa.eu/lt/actu/communiqués/cp08/info/cp080012lt.pdf>

Vokietijoje *Amtsgericht Oranienburg* 2007 m. birželio 20 d. priėmė sprendimą sutuoktinių Rinau skyrybų byloje. Jis suteikė Luisos globą Michaeliui Rinau. Atsižvelgdamas į Klaipėdos apygardos teismo nutartį atsisakyti gražinti vaiką, *Amtsgericht* įpareigojo Ingą Rinau parvežti dukrą į Vokietiją ir palikti Michaelio Rinau globai. *Amtsgericht* taip pat išdavė pažymėjimą, kuriuo pagal Bendrijos reglamentą dėl teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, vykdymo² sprendimui, įpareigojančiam gražinti vaiką, suteikiama vykdomoji galia ir leidžiama automatiškai jį pripažinti kitoje valstybėje narėje.

Lietuvoje pradinė nutartis atsisakyti gražinti Luisą 2007 m. kovo mėn. buvo panaikinta ir priimta nauja nutartis, kuria Apeliacinis teismas įpareigojo gražinti vaiką į Vokietiją. Tačiau šios nutarties vykdymas buvo sustabdytas.

Inga Rinau teismuose pateikė prašymą nepripažinti *Amtsgericht Oranienburg* priimto sprendimo parvežti vaiką.

Todėl Lietuvos Aukščiausiasis Teismas klausia, ar, nepaisant sprendimo gražinti vaiką vykdomosios galios, jis gali nagrinėti Ingos Rinau prašymą, jeigu *Amtsgericht* nesilaikė Bendrijos reglamente nustatytos procedūros. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas taip pat nori sužinoti, ar *Amtsgericht* galėjo išduoti pažymėjimą dėl sprendimo gražinti vaiką vykdomosios galios, nes panaikinus Klaipėdos apygardos teismo nutartį dėl vaiko negražinimo nebebuvo tenkinamos reglamente numatytos sąlygos pažymėjimui išduoti.

Savo šios dienos sprendime Teisingumo Teismas pažymi, kad negalima išduoti pažymėjimo, patvirtinančio vykdomąją galią, jei prieš tai nepriimtas sprendimas dėl vaiko negražinimo. Tai, kad pagrindinėje byloje Lietuvos apeliacinis teismas panaikino pradinę nutartį atsisakyti gražinti, netrukdo *Amtsgericht Oranienburg* išduoti pažymėjimo.

Iš tiesų atskiri procesai, kurie vykdymo valstybėje narėje kyla ar kartojasi po to, kai buvo priimtas sprendimas dėl negražinimo, nėra lemiami ir gali būti laikomi kaip neturintys įtakos siekiant įgyvendinti reglamentą.

Priešingu atveju kiltų rizika, kad reglamentas neteks savo veiksmingumo, nes tikslas nedelsiant gražinti vaiką ir toliau priklausytų nuo sąlygos išnaudoti visas procedūrinės teisių gynimo priemonės, numatytas valstybės narės, kurioje vaikas neteisėtai laikomas, nacionalinėje teisėje.

Teisingumo Teismas daro išvadą, kad, priėmus sprendimą dėl negražinimo ir apie jį pranešus kilmės valstybės narės teismui, pažymėjimo dėl šio teismo sprendimo vykdomosios galios išdavimo tikslais nėra svarbu, ar pradinio sprendimo dėl negražinimo vykdymas sustabdytas, buvo priimtas naujas sprendimas, sprendimas buvo panaikintas arba bet kuriuo atveju jis neįgijo įsiteisėjusio sprendimo galios, ar buvo pakeistas sprendimu dėl gražinimo, jei vaikas iš tikrųjų nebuvo gražintas. Kadangi nebuvo pareikšta jokių abejonių dėl šio pažymėjimo autentiškumo ir jis išduotas pagal reglamento nuostatas, prieštaravimą dėl sprendimo gražinti vaiką pripažinimo pateikti draudžiama, ir vykdymo valstybės narės teismas turi tik paskelbti teismo sprendimą, dėl kurio išduotas pažymėjimas, vykdytinu ir patenkinti prašymą nedelsiant gražinti vaiką.

² 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003, vadinamas „Briuselio IIa reglamentu“, dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo (OL L 338, 2003, p. 1).

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Dokumentas prieinamas šiomis kalbomis: DE EN EL FR IT LT

Visas sprendimo tekstas yra Teisingumo Teismo interneto tinklalapyje
<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=LT&Submit=rechercher&numaff=C-195/08>

Jį galima rasti paskelbimo dieną nuo 12 val. Vidurio Europos laiku.

Dėl išsamesnės informacijos kreipkitės į Gitte Stadler
Tel. (00352) 4303 3127 Faks. (00352) 4303 3656.

*Posėdžio, kuriame skelbtas sprendimas, vaizdai prieinami EbS „Europe by Satellite“, šią
paslaugą teikia Europos Komisijos Spaudos ir informacijos generalinis direktoratas,
L-2920 Luxembourg, Tel. (00352) 4301 35177, Faks. (00352) 4301 35249
arba B-1049 Bruxelles, Tel. (0032) 2 29 64106, Faks. (0032) 2 29 65956*